

17.1.2018

KYLÄKOULUMME MERKITYS

Terveiset Markkuun koululaisten vanhemmilta ja kyläläisiltä

Päivitetty 26.1.2018

Markkuun Seudun Kyläyhdistys Ry

KYLÄKOULUMME MERKITYS

Terveiset Markkuun koululaisten vanhemmilta ja kyläläisiltä

Markkuun koulun tulevaisuudesta keskustellaan parhaillaan kunnassamme.

Koulu on kaiken toiminnan keskus kylässämme; lasten lähikoulu, kylän ainoa harrastus- ja lähiliikuntapaikka sekä kaikenikäisten kyläläisten kohtaamispaikka. Kesäisin koulun pihan leikkivälineet ovat ahkerassa käytössä ja kentällä pelataan jalkapalloa, kiipeillään leikkivälineissä tai heitellään frisbeetä. Talvisin puolestaan luistelukenttä on joka ilta täynnä kaikenikäisiä innokkaita jääkiekkoilijoita. Koulun piha-alueen reunalta saa alkunsa Markkuun luontopolku, jossa käy retkeilijöitä kaukaakin.

Ilman koulua ei olisi aikoinaan perustettu Markkuun seudun kyläyhdistystä. Koulu on ollut kaiken kehittämistoiminnan moottori kylässä ja palvellut kylämme sydämenä 60 vuoden ajan. Toivomme että lähikoulumme taival saa jatkoa vähintään saman verran. Koulumme on lämminhenkinen yhteisö, jonka opettajat tuntevat jokaisen oppilaansa perinpohjaisesti. Oppilaiden vanhemmat ja Markkuun Seudun Kyläyhdistys ry antavat kaiken tukensa Markkuun koululle ja vastustavat koulun lakkauttamista.

Toivomme kuntamme päättäjiltä rohkeutta katsoa pidemmälle tulevaisuuteen ja niitä mahdollisuuksia, joita Markkuun koulun säilyminen ja edelleen kehittäminen vielä tuo kylällemme sekä koko Tyrnävän kunnalle. Keskustelemalla, yhteistyöllä ja uusilla toimintatavoilla voimme säilyttää koulun toiminnassa, ratkaista keskusteluissa esille nousevat kysymykset sekä tarjota lapsille lähikoulun, jonka he ansaitsevat.

Kyläyhdistys haluaa seuraavassa tuoda esille Markkuun kouluun ja kylään liittyviä asioita, joita ei mielestämme ole tarpeeksi esitelty laajemmissa yhteyksissä.

Kylätoimintamme merkitykseen Markkuun kylässä sekä koko kunnan kannalta voi tutustua laajemmin kyläyhdistyksen internet -sivuilla (<https://markkuu.fi>).

1 KOULU - KYLÄ - KUNTA

Kyläkoulu on selkeä vetovoimatekijä Markkuun kylälle. Lähikuntien kyläkouluverkostojen supistuttua toimiva kyläkoulu on mahdollisuus myös Tyrnävän kunnalle asukkaiden houkuttelemisessa. Markkuu on valittu osayleiskaavaprosessin yhteydessä Tyrnävän kehitettäväksi kyläalueeksi.

Alueelle 2014 vahvistetussa osayleiskaavassa osoitettiin 58 rakennuspaikkaa kyläkeskukseen, arviolta kilometrin säteelle koulusta. Ainoan lähipalvelun poistuminen alueelta vaikeuttaisi kaavan toteutumista merkittävästi. Vuoden 2015 jälkeen kolme perhettä on rakentanut kylään uuden kotinsa aivan koulun lähetyville. Perheitä on muuttanut valmiisiin koteihin myös Korkalantien varteen, josta matkaa Markkuun koululle on alle kolme kilometriä. Kaikissa perheissä on alle kouluikäisiä lapsia ja toimiva kyläkoulu on vaikuttanut kaikkien uusien asukkaiden päätökseen valita asuinpaikakseen nimenomaan Markkuu.

KOULUN VETOVOIMASTA kertoo se, että tontit ovat käyneet kaupaksi ilman mittavaa markkinointia. Markkinointia tehostamalla alueen tonttien myyntiä olisi mahdollista lisätä. Kylämme alueella on tällä hetkellä runsaasti tontteja myytävänä (yhteensä 7 kpl). Osasta tontteja löytyy tietoa kyläyhdistyksen internet -sivuilta kohdasta ”Asu Markkuulla”, osa tonteista on ollut myynnissä kiinteistönvälitysyriyten kautta. Kyläyhdistys tulee markkinoimaan kylän tontteja tehokkaammin tulevan vuoden aikana. On täysin realistista olettaa, että myös muille koulun lähistöllä sijaitseville rakennuspaikoille (20 kpl) rakennetaan seuraavan 5-10 vuoden sisällä.

VIEMÄRÖINTI rakennettiin alueelle vuosina 2016 -2017 Tyrnävän vesihuollon toteuttamana. Myös Markkuun koulu liitettiin tällöin kunnalliseen viemäriverkostoon. Koulun piha-alueella tehtiin tuolloin putkiston kaivutöitä, maanmuotoilua sekä pieni maa-aineksen lisäys, mutta muita kunnostustoimenpiteitä pihaan ei tehty. Kyläyhdistys on ehdottanut talkoovoimin toteutettavia parannuksia, mutta yhteistyön puuttuessa on toistaiseksi tyytynyt pieniin omaehtoisiin parannuksiin:

- Kyläyhdistys on *omalla kustannuksellaan* teettänyt **KOULUPIHALLE YLEISSUUNNITELMAN** maisemasuunnittelija -opiskelijalla (OAMK, opinnäytetyö) ja suunnitelma on luovutettu keväällä 2016 kunnan käyttöön ilman erillistä korvausta. Suunnitelman laatimiseksi järjestettiin osallistamistilaisuus sekä haastateltiin koulun oppilaita ja opettajia. Normaalisti opinnäytteenä tehdyistä suunnittelutyöstä maksetaan opiskelijalle vähintään 1000-1500 euron suuruinen korvaus.
- Suunnitelmassa esitettyjen kehittämistoimenpiteiden pohjalta kyläyhdistys teki vuonna 2016 kuntaan esityksen pinnoitetun pelialueen rakentamisesta Markkuun koululle.
- **KIPEILYTELINE** siirrettiin Markkuun koulun pihaan Rantaroustin koulun rakentamisen alettua uuden koulukiinteistön tieltä purelta Matintien leikkikentältä. Koulun aiempi kiipeilyteline oli äärimmäisen huonokuntoinen ja kyläyhdistys esitti kunnalle vaatimuksen uusia vaarallinen leikkiväline. Uusia leikkivälineitä pihaan ei ole ostettu.
- **KAKSI FRISBEEGOLF -koria** koulun pihassa ovat kyläyhdistyksen hankkimia. Hankinnan mahdollisti Veikko Lesosen Säätiön myöntämä avustus sekä kyläyhdistyksen omarahoitus.

KOULUN SISÄTILOJA on remontoitu viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 250 000 eurolla, remonteissa on korjattu mm. teknisentyön tiloja, lattioita sekä riittämätön ilmanvaihto. Talvella 2014 tehtyjen sisäilmamittausten perusteella rakennuksen ilmanvaihto on myös onnistuttu korjaamaan.

2 KOULU - KYLÄ

Koulua ei pidä katsoa kylästä irrallisena yksikkönä, vaan se on keskeinen osa koko Markkuun kylän toimintaa. Koulu on kylän ainoa kokoontumispaikka.

Kyläyhdistys on tehnyt vuonna 2015 **KYLÄSUUNNITELMAN**, joka on luettavissa kyläyhdistyksen internet-sivuilta (markkuu.fi, otsikon ”Mahdollisuuksien Markkuu”

alla). Suunnitelman keskeinen päämäärä on kehittää Markkuun kylää sen asukkaiden ja muiden tyrnäväläisten virkistysalueena sekä harrastusmahdollisuuksien monipuolistajana. Kehittämistoimenpiteet (luontopolun kunnostaminen, uimapaikan seudun kehittäminen) mahdollistavat tulevaisuudessa myös alueen yritystoiminnan monipuolistamisen. Tyrnävän kunnan näkökulmasta kyläkoulumme säilymisellä ja kehittämisellä on positiivisia vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen.

Markkuun koulun toiminta ja olemassaolo ovat konkreettisia esimerkkejä **TYRNÄVÄN KUNTASTRATEGIAN TOTEUTTAMISESTA**. Koulu ja kyläyhdistys kolmannen sektorin toimijana tekevät urauurtavaa yhteistyötä. Markkuun monialainen oppimiskokonaisuus on saanut runsaasti positiivista palautetta ja julkisuutta myös Tyrnävän kunnalle. Aiheesta uutisoivat paikallislehden ja Kalevan lisäksi myös YLE ja Maaseudun Tulevaisuus. Koulun olemassaolo lisää kuntalaisten hyvinvointia ja on myös ennaltaehkäisevää toimintaa – yhteisö on tiivis, kylä kasvattaa ja kyläyhteisön toiminta tukee kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia.

Markkuun koulu on osoitus siitä, että Tyrnävällä uskalletaan antaa pienelle kyläkoululle sen ansaitsema arvostus.

3 OPETUS MARKKUUN KOULULLA

Mitä tarkoittaa uuden opetussuunnitelman edellyttämän oppilaiden oikeuksien yhdenvertainen ja tasa-arvoinen toteutuminen, tasavertainen oppimisympäristö sekä toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittäminen, opetustoimen ylitarkastaja Jyri Ulvinen, Pohjois-Pohjanmaan Aluehallintovirasto? (puhelinkeskustelu 15.1.2018)

KOMMENTTI

”Syksyllä 2016 voimaan tulleessa uudessa opetussuunnitelmassa ei määritellä koulun sijaintia, kokoa tai ominaisuuksia. Oppimisympäristöjen monipuolisuutta (mukaan lukien pieniä kouluja) tulisi arvostaa. Lähikouluperiaatteen toteutuminen ja koulukuljetusten määrän kasvu ovat AVIn erityisiä huolenaiheita.”

UUDEN OPETUSSUUNNITELMAN vaatimukset täyttyvät myös Markkuun koulun opetuksessa. Esimerkiksi liikuntasalin puuttuminen ei ole koskaan estänyt liikunnan opetusta koulussa, ja uuden opetussuunnitelman ansiosta liikunnanopetuksessa voidaan Markkuulla painottaa nyt enemmänkin oppimisympäristön tarjoamia mahdollisuuksia, kuten luonnonympäristöä, luontopolkua. Liikunnanopetuksen monipuolisuutta on mahdollista edelleen lisätä yhteistyöllä, esimerkiksi kirkonkylän liikuntasalien hyödyntämisellä muutamina viikkoina vuoden aikana.

Kestävän kehityksen mukaisesti opetustilojen, opetuksessa tarvittavien välineiden ja materiaalin suhteen pitäisi ajatella ennen kaikkea tarkoituksenmukaisuutta. Kaiken ei tarvitse olla uusinta uutta, jotta opetus vastaisi yleisesti asetettuja laatuvaatimuksia.

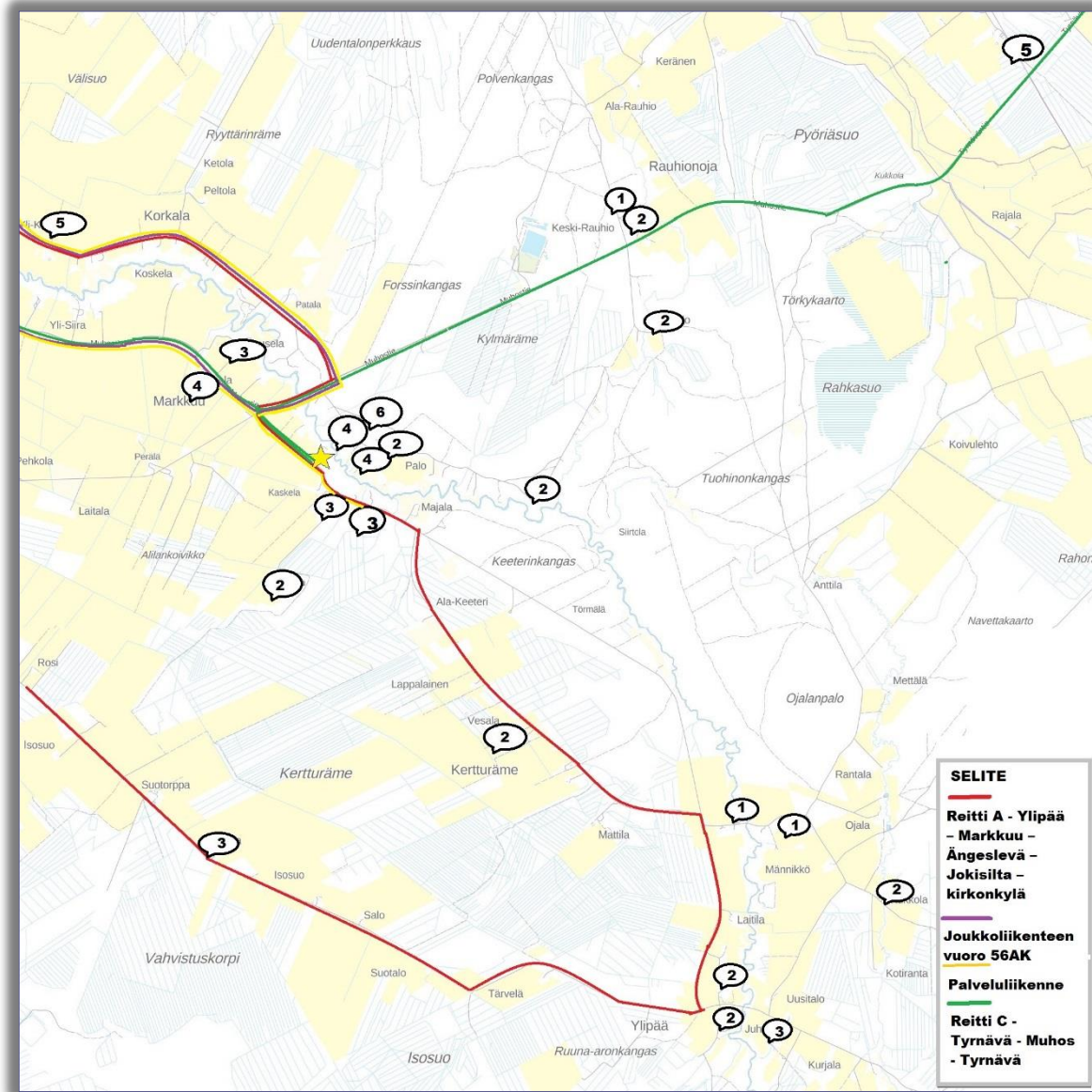
KOULUTILOJEN TIETOTEKNISIÄ VALMIUKSIA on parannettu huomattavasti vuodesta 2015. Jatkossa kehittämisessä ja ylläpidossa myös kyläyhdistyksellä ja sen yhteistyökumppaneilla voi olla aktiivinen rooli. Muissa oppiaineissa projektiluontoisella opetuksella, verkko-oppimisympäristöjen ja etäneuvotteluiden avulla kyläkoulun oppilaille olisi mahdollisuuksia osallistua myös valinnaisaineiden opetukseen

MONIALAINEN OPPIMISKOKONAISUUS eli MOK on hieno esimerkki toimivasta yhteistyöstä Markkuun koulun, kyläyhdistyksen sekä kyläyhdistyksen yhteistyökumppaneiden kesken. Vuonna 2016 kyläyhdistys vapaaehtoisine yrityselaämän ammattilaisineen oli mukana toteuttamassa Viljan tie - opintokokonaisuutta. Vuonna 2017 kokonaisuus keskittyi lähiseudun kulttuurihistoriaan ja aktivoi myös kylän iäkkäämpiä asukkaita mukaan kyläkoulun toimintaan kertomaan tarinoita vanhoista ajoista. Lisää opintokokonaisuuksista voi lukea kyläyhdistyksen nettisivuilta (markkuu.fi).

Myös Markkuun koulun **YHDYSLUOKKAOPETUS** on arvokas asia, erilainen opetustapa muiden tapojen joukossa. Liitteissä (1 ja 2) on luettavissa tutkittua tietoa kyläkouluista ja yhdysluokkaopetuksesta.

4 OPPILASENNUSTEET JA KOULULAISTEN KULJETUKSET

KOULUKULJETUSREITTEJÄ on tällä hetkellä kylän alueella 3, joilla liikennöi 1 suuri ja 2 pienempää linja-autoa (Kartta 1.). Lisäksi kylän kautta kiertää joukkoliikenteen linja-auto.

Kuva 1 Koulukuljetusten reitit ja reitin varrella asuvien peruskouluikäisten lasten määrä

Peruskouluikäisiä lapsia Markkuulla on tällä hetkellä 59. Lisäksi Korkalantiellä asuu 5 kirkonkylän kouluihin kuljetettavaa lasta. Kuljetuksessa on myös 3 esikoululaista. Joukkoliikenteen linja-auto liikennöi Murron suunnasta Korkalantien kautta ja

Muhostietä pitkin Tyrnävän kirkonkylälle. Yksi linja-autoreitti kulkee Tyrnävän kirkonkylältä Ängeslevän Ylipään-Markkuun-Ängeslevän ja Jokisillan kautta takaisin Tyrnävän kirkonkylälle. Kolmannella reitillä pienempi linja-auto vie ensin toisen asteen opiskelijat Muhokselle ja ottaa takaisin tullessa kyytiin kaikki koululaiset Kaartolantien ja Rauhionojantien pysäkeiltä sekä lisäksi Palontien pysäkiltä esikoululaiset ja Rantaroustiin menevät oppilaat. Markkuulla käy edellä mainittujen lisäksi myös palveluliikenteen auto hakemassa oppilaita. Kaksi linja-autoa käy Markkuun koululla ja jättää sinne kuljetusoppilaat.

Jatkossa kuljetustarve on myös kunnan lukio-opiskelijoilla, mikä lisää kuljetuskapasiteetin kasvattamisen tarvetta entisestään.

OPPILASENNUSTEITA Markkuun koulun osalta vääristää mm. se, että ennuste laaditaan nykyisten kuljetusreittien perusteella. Markkuun koululla on tälläkin hetkellä oppilaita, jotka asuvat Muhostien varrella kilometrin etäisyydellä koulusta, mutta joita ei ole huomioitu Markkuun koulun oppilasennusteissa. Koulukuljetusten reitti Muhostien varrelta on kohti kirkonkylän alakouluja, minkä vuoksi nämä lapset huomioidaan ainoastaan Kirkkomännikön koulun oppilasennusteissa.

Kirkkomännikön koulu osoitetaan lähikouluksi myös Korkalantiellä asuvien perheiden ekaluokkalaisille, vaikka matka Markkuun koululle olisi kilometrejä lyhempi kuin kirkonkylälle.

Lukuv.	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
lk.							
1	10	4	8	6	4	1	5
2	3	11	4	8	6	4	1
3	6	3	11	4	8	6	4
4	8	6	3	11	4	8	6
1-4lk	27	24	26	29	22	19	16
Vrt. kunnan laskelma							
<u>1-4 lk</u>	<u>27</u>	<u>24</u>	<u>25</u>	<u>27</u>	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>13</u>

Taulukko 1. Markkuun koulun todellinen oppilasennuste 24.1.2018. Laatinut Markkuun Seudun Kyläyhdistys Ry.

Kunnan tekemässä uusimmassa oppilasennusteessa ei huomioida kylään huhtikuussa muuttavan perheen kaikkia lapsia, minkä vuoksi kyläyhdistys haluaa omalla

ennusteellaan (Taulukko 1, s. 7) havainnollistaa oppilasmäärän todellista kehitystä. Lisäksi kaksi Korkalantiellä asuvaa perhettä on ilmoittanut kyläyhdistykselle, että haluaisi lapsensa (2) Markkuun kouluun. Pitkällä aikavälillä koulun oppilasmäärä 1-4-luokilla on pysytellyt yli 25:n, 3 vuotta sitten oppilaita oli 33!

Muutaman kylään muuttavan lapsiperheen ansiosta oppilasmäärä voi muuttua hyvinkin nopeasti. Tästä on useita esimerkkejä Markkuun koulun historiasta.

5 LAPSET JA PERHEET

Kyläyhdistys on pyrkinyt tukemaan perheiden arkea tarjoamalla koululaisille maksutonta kerhotoimintaa vuodesta 2013 lähtien, ensin arki-illan monitoimikerholla Markkuun koululla ja vuodesta 2014 lauantain liikuntakerholla Kuulammen koulun salissa. Toiminnan on mahdollistanut Aluehallintoviraston myöntämä avustus Lasten ja nuorten harrastustoimintaan (em. kerhoihin 700-900 € eli 90 % kustannusarviosta).

ILTAPÄIVÄTOIMINTAA Markkuun koululla ei ole järjestetty kunnan toimesta, vaikka esimerkiksi vuonna 2017 ekaluokan aloittaneista kymmenestä lapsesta viidellä olisi ollut tarve kyseiselle järjestelylle. Kyläyhdistys haki ja sai AVI:n avustusta (4000 €, 90 % kustannusarviosta) ja järjestää lukuvuonna 2017-2018 avustuksen turvin iltapäiväkerhoa Markkuun koululaisille kolmena päivänä viikossa kaksi tuntia kerrallaan koulun jälkeen. Kerhotoimintaan palkattiin osa-aikaisesti (7 h/vko) työtön koulunkäyntiohjaaja. Toistaiseksi kunnan puolesta tarjottu ratkaisu markkuulaisten lasten iltapäivätoiminnan tarpeeseen on ollut lapsen ilmoittaminen Kirkkomännikön kouluun, jossa toimintaa järjestetään. Muutamat perheet ovatkin tämän vuoksi ilmoittaneet lapsensa Kirkkomännikön kouluun lähikoulun sijaan. Kyläyhdistys pitää iltapäivätoiminnan kehittämistä tärkeänä kylän vetovoimaisuuden kannalta.

MARKKUUN KOULUN TILAT on kunnostettu nimenomaan opetukseen sopiviksi, mutta ne mahdollistavat pienimuotoisen vapaa-ajan toiminnan ja tapahtumien järjestämisen koululla. Yritystoimintaan tilat sen sijaan eivät ole sopivat ilman suuria

muutostoimenpiteitä. Tilat on remontoitu viimeisen 10 vuoden aikana nykyiseen kuntoon, ne ovat ajantasaiset ja riittävät Markkuun koulun tarpeisiin.

Kunta on tilaselvityksessä tarkastellut muun muassa minne tulevan Tyrnävän etälukion toiminnot sijoitetaan. **TILOJEN RIITTÄVYYDEN** ja kaikkien tyrnäväläisten oppilaiden viihtyisyyden vuoksi myös Markkuun koulurakennuksen tilat pitäisi hyödyntää täysimääräisesti. Koulukuljetusreitti Tyrnävän keskustasta Markkuulle jo on – miksei kyläkoulua voisi tarjota vaihtoehtona myös Palkin alueelle rakentaville perheille? Vaihtoehdot lisäävät vetovoimaa.

MITÄ MARKKUUN KOULU MERKITSEE KYLÄMME LAPSILLE JA PERHEILLE?

<p>Kyläkoulu lähikouluna</p> 	<p>Ei lähikoulua omalla kylällä</p>
<p>Enemmän arkiliikuntaa lapsen päivässä</p> <ul style="list-style-type: none"> - koulumatka kävellen - kuljetusoppilailla mahdollisuus pelata ja leikkiä koulun jälkeen valvotusti pihalla kyytiä odottaessa (max 30-40 min). Matka-aika odotuksineenkin pisimmillään 1,5 h. - Lähikoulu on pääosalle oppilaista kävely- tai pyöräilymatkan päässä. Myös isommat kuljetusoppilaat saattavat säiden salliessa pyöräillä kouluun, koska matka ei ole siihen liian pitkä - 5-15 minuutin koulumatka 	<p>Arkiliikunnan määrän vähentyminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuljetus autolla - vähemmän aikaa liikunnalle - odotusajat valvotusti sisätiloissa - koulumatka-aika pitenee oppilaasta riippuen - koulumatka-aika kuljetusoppilailla päivässä 1-2,5 tuntia (odotusaika + matka + matka pysäkille)!
<p>Enemmän aikaa harrastuksille, kotiläksyille, perheen ja kavereiden parissa.</p>	<p>Koulukuljetus pidentää kaikkien koululaisten päiviä oppilaasta riippuen 1-1,5 tuntia joka päivä eli kouluviikkoa 5-7,5 tuntia joka viikko</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vähemmän aikaa harrastuksille, kotiläksyille, perheen ja kavereiden kanssa.
<p>Matalan kynnyksen lähiliikunta- ja harrastuspaikka</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Mahdollistaa lasten omaehtoisen liikkumisen myös vapaa-ajalla. Harrastuksia ja tapahtumia mahdollista järjestää koulun tiloissa. 	<p>Ei harrastusmahdollisuuksia omalla kylällä, vanhempien kuljetettava harrastuksiin.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vähentää perheiden yhteistä aikaa iltaisin sekä lasten omaehtoista liikkumista. Lapset eriarvoisessa asemassa, jos vanhemmat eivät pysty kuljettamaan.
<p>Pienempi riski koulu-uupumukseen.</p>	<p>Lisääntynyt koulu-uupumuksen riski.</p>
<p>Hyvä itsetunto, yhteenkuuluvuus, me-henki</p>	<p>Luokkahenki ei ole sama asia, ei synny kokemusta laajemman eri-ikäisen yhteisön jäsenenä</p>
<p>Pienempi syrjäytymisriski: kylä kasvattaa/pitää huolta.</p>	<p>Suurempi riski syrjäytyä: lapset eivät ole tuttuja kylän muille lapsille/aikuisille, perheet eivät tutustu luontevasti.</p>
<p>Sosiaaliset taidot kehittyvät erinomaisesti yhdysluokkaopetuksen ansiosta. Eri-ikäiset lapset oppivat toimimaan joustavasti yhdessä.</p>	<p>Oman kylän samanikäiset lapset saattavat jäädä vieraiksi, mikä ei ole perheen etu. Ihanteellisimmin tilanne olisi, että lapsi voisi vapaa-ajalla helposti tavata kavereitaan, jotka asuvat lähellä – samalla kylällä.</p>

LOPPUSANAT

Markkuun koulun oppilaiden vanhemmat ja kyläläiset ovat huolestuneita lähikoulunsa tulevaisuudesta. Yhteistyö kylän ja koulun kesken on luontevaa ja toimivaa, ja siitä on aiheutunut alueelle monia silminnähtäviä, positiivisia kerrannaisvaikutuksia, joita ei pitäisi jättää huomioimatta keskusteltaessa koulun tulevaisuudesta (Liite 3, s. 15). Osa toimista, kuten kylän senioreiden aktivoiminen koulun toimintaan esimerkiksi lukumummoina ja -vaareina, on vasta aluillaan.

AKTIIVINEN, ELINVOIMAINEN KYLÄ on merkittävä yhteistyötaho tulevaisuuden kunnassa. Se pystyy osaltaan edistämään asukkaidensa ja Markkuun tapauksessa myös muiden kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisella kehittämistoiminnalla.

"Sote -tehtävien siirto maakuntiin korostaa kunnan elinvoima- ja sivistysroolia. Ne, samoin kuin kunnan hyvinvoinnin edistämistehtävä ja -rooli, elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli vahvistuvat. Tulevaisuuden kunnan keskiössä ovat hyvinvoivat kuntalaiset ja menestyvät yritykset."

"Kunnat ottavat huomioon ennakkoon päätösten vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen (esim. kaavoituksessa ja liikennejärjestelyissä melu ja ilmanlaatu, mahdollisuudet virkistäytymiseen, julkiseen liikenteeseen ja palveluiden saavutettavuuteen), luovat asukkaille mahdollisuuden aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään heidän omien voimavarojensa puitteissa turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä ja seuraavat asukkaidensa elinoloja, hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan ylläpitämä infrastruktuuri, lähipalvelut sekä monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja palvelut luovat perustan asukkaiden hyvinvoinnille."

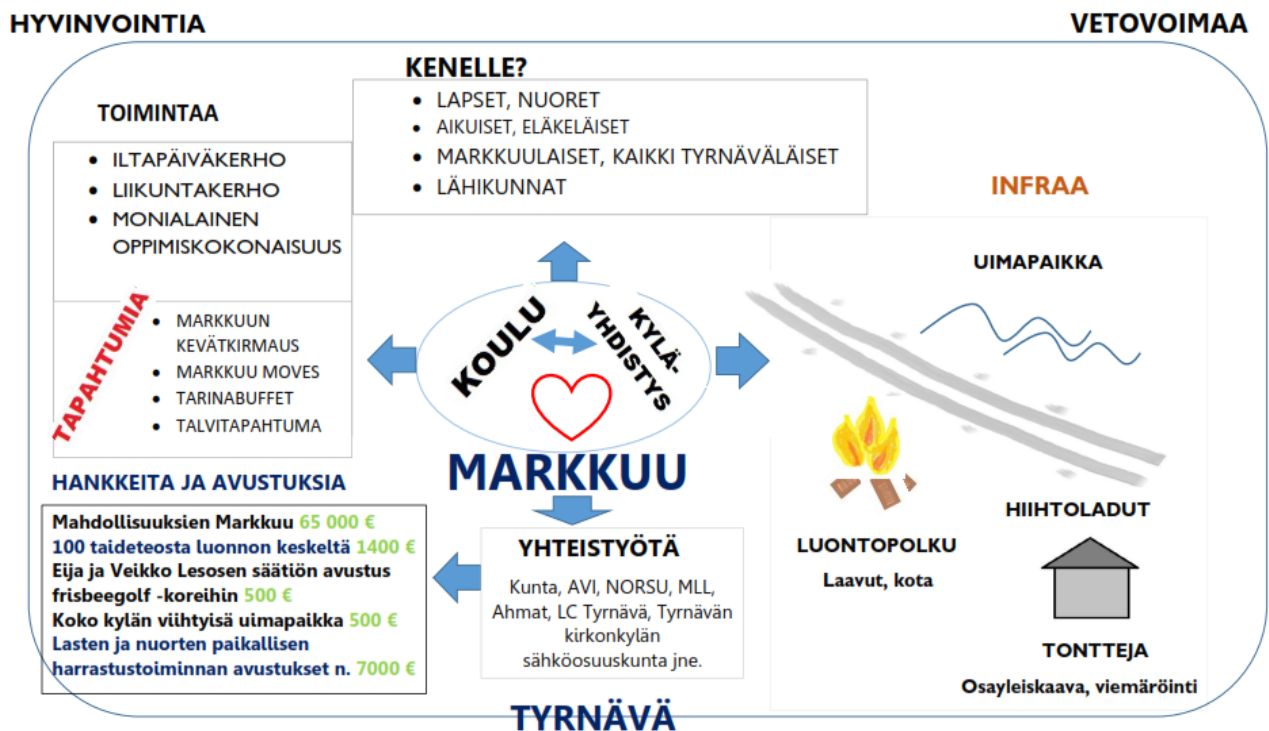
Lainaukset julkaisusta Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin. Valtiovarainministeriön julkaisu – 11a/2017.

Luettavissa [www-muodossa](http://www.muodossa):

vm.fi/documents/10623/2287526/Raportin+taittoversio_06022017_final.pdf/b2a0a45c-87e4-4732-bf92-4c017d979648

Keräämme parhaillaan nettiadressiin nimiä Markkuun koulun säilyttämisen puolesta. Listalla on tällä hetkellä (26.1.2018) 386 nimeä, jotka on jätetty adressit.com -sivuston kautta. Ketään ei ole painostettu laittamaan nimeään listalle. Adressi on vetoomus paitsi kyläkoulun, myös aktiivisen kylän puolesta. Nettiadressin lisäksi tukensa on ilmaissut allekirjoituksin paperiadressiin yhteensä 49 henkilöä.

Koulun säilyttämisen kannalla ovat kaikki nykyisten koululaisten vanhemmat (19 perhettä), uusimmat kyläläiset ja tulevien koululaistemme vanhemmat sekä suuri joukko muita entisiä ja nykyisiä kyläläisiä. Myös suuri joukko lapsia ja nuoria on mukana listalla. Tämä on osoitus siitä, että kyläläisillä on vahva yhteinen tahtotila koulun säilyttämisestä.

Kuva 2 Markkuun eri merkitykset. Kyläläisen luonnosteleva piirros puhtaaksi piirrettyinä.

LIITE 1

Lähde: Eila Korpinen (toim.) Eläköön kyläkoulu! 2010. *Teos sisältää kuuden kyläkouluja eri näkökulmista tutkineen tutkijan artikkeleita liittyen kyläkouluihin ja yhdysluokkaopetukseen.*

- Yhdysluokkaopetus on useissa maissa tavoitteena ja yhdysluokkia perustetaan tietoisesti. Näin toimitaan, koska eri-ikäisten oppilaiden yhteisössä kehittyviä parempia sosiaalisia taitoja arvostetaan maailmanlaajuisesti.
 - Kyläkoulu on lähikoulu lasta varten, aidosti lapsen kokoinen koulu
 - Kyläkoulujen psyykkiset ja sosiaaliset vahvuudet on todettu useissa tutkimuksissa
 - Kyläkoulut ovat yhteisöllisiä ja emotionaalisesti turvallisia oppimisympäristöjä
 - lapsille kasvaa hyvä itsetunto
 - sosiaaliset taidot kehittyvät erinomaisesti eri-ikäisten oppilaiden yhteisössä
 - kaikki oppilaat tuntevat toisensa ja toimivat yhdessä, kullakin on omalla vuorollaan rooli olla pieni ja iso, autettava ja auttaja
 - Lapset ajattelevat, muistavat ja tuottavat enemmän omia ilmaisuja ja ovat muutenkin tuottavampia eri-ikäisten kuin saman ikäisten ryhmissä.
 - Pienen koulun yhdysluokassa lapset tottuvat myös itsenäiseen työskentelyyn ja oma-aloitteisuuteen, koska opettajan on välillä ohjattava toisia opetusryhmiä.
 - Lapsi oppii asioita opettajan lisäksi myös muiden lasten kanssa ja avustuksella.
- Oppilaat
auttavat toisiaan, antavat vertaistukea ja opettaessaan toisia oppilaita oppivat samalla itsekin.
- Opettajien oppilaantuntemus ja heidän käyttämänsä yhteistoiminnalliset oppimismuodot
luovat osaltaan opiskelua, oppimista ja kasvamista edistävän ilmapiirin
 - Useiden tutkijoiden mukaan pienet maaseutukoulut täyttävät parhaiten kouluille asetetut laatuvaatimukset.

LIITE 2

TIETOA KYLÄKOULUISTA JA YHDYSLUOKKAOPETUKSESTA

Lähde: www.avi.fi/web/avi/-/pienia-kouluja-ja-yhdysluokkia-tarvitaan-tulevaisuudessakin#.VP1kPDgcTmI

Pieniä kouluja ja yhdysluokkia tarvitaan tulevaisuudessakin

Aluehallintovirastot järjestivät yhteistyössä kaksipäiväisen Pienkouluseminaari II Hämeenlinnassa 8.–9.10.2013. Seminaariin osallistui muun muassa kansainvälisesti tunnettu kyläkoulututkija professori emeritus Karl Jan Solstad Norjasta sekä opettajia, rehtoreita, vanhempia, hallinnon edustajia ja tutkijoita.

Pienten koulujen olemassaolon kysymyksiä pohditaan globaalisti eri puolilla maailmaa. Pienet koulut mahdollistavat lapsiperheiden asumisen maaseudulla myös tulevaisuudessa, totesi professori emeritus Karl Jan Solstad avauksessaan. Suomessa perusopetusta antavien koulujen verkosto painottuu edelleen alle 100 oppilaan kouluihin, joita vuonna 2010 oli 44 prosenttia kaikista kouluista. Alle 50 oppilaan pienet koulut ovat edelleen merkittävä osa koulutusjärjestelmää. Niiden osuus on noin 25 prosenttia peruskouluista.

Pieniä kouluja, erilaisia oppimisympäristöjä ja yhdysluokkia on myös tulevaisuudessa. Opetushallitus huomioi yhdysluokkaopetuksen uudistaessaan opetussuunnitelman perusteita. Yhdysluokkia käytetään Suomessa sekä oppilasmäärän pienuuteen liittyvistä syistä että eri-ikäisten oppilaiden yhdessä toimimisesta saatavien pedagogisten hyötyjen vuoksi. Aluehallintovirastojen selvityksen mukaan Suomessa yhdysluokkia on noin 16 prosenttia kaikista opetusryhmistä. Yhdysluokkapedagogiikan erityiset edut liittyvät lapsen sosiaaliseen kasvuun ja omatoimisuuteen. Yhteisöllinen toiminta taas vähentää koulupudokkaita ja ehkäisee syrjäytymistä. Käytännön tueksi pienet koulut tarjoavat monesti ainutkertaisen erilaisia oppimisympäristöjä.

Yhdysluokkapedagogiikka on erittäin arvostettua maailmalla ja arviolta 30 prosenttia koululuokista on edelleen yhdys- tai eri-ikäisluokkia. Opettajankoulutuksen on edistettävä opettajien yhdysluokkaopetuksen tietämystä ja osaamista sekä annettava tarvittavia tietoja "koulu yhteisössä – yhteisö koulussa" -tyyppisestä ajattelusta. Opettajankoulutuksessa ei tällä hetkellä kuitenkaan riittävästi oteta huomioon pienten koulujen toimintaolosuhteita ja erityispiirteitä. Myöskään täydennyskoulutusta ei ole riittävästi tarjolla ajatellen maaseudun pienten koulujen opettajien tarpeita. Pienet koulut tukevat hyvin yhteisöllisyyteen liittyvien kasvatustavoitteiden toteutumista. Muuttuvassa kuntakentässä ja kouluverkon edelleen harventuessa kannattaa kuntien tehdä seutukunnallista yhteistyötä kouluverkkosuunnittelussaan, jotta kohtuullinen perusopetuksen saavutettavuus voitaisiin turvata kaikille lapsille. Erityisesti on otettava huomioon lapsiin kohdistuvat vaikutukset sekä koulutuksellinen tasa-arvo. Suomen peruskoulutus on kansainvälisessä vertailussa ollut kustannustehokasta huolimatta pienistä kouluyksiköistä. Hyviin suorituksiin on mahdollisuus erikokoisissa kouluissa koko Suomessa.

LIITE 3

Lähde: aluehallintovirasto.blog/2017/08/03/koulutus-ja-tutkimussaastoista-puhuttaessa-enemmän-on-hyvin-nopeasti-vahemmän/

Koulutus- ja tutkimussäästöistä puhuttaessa enemmän on hyvin nopeasti vähemmän

Suomessa on nyt saman verran perusasteen kouluja kuin vuonna 1905. Koululakkautuksilla on ollut talouteen kontraproduktiivinen vaikutus – tavoiteltujen säästöjen sijaan perusopetuksen kustannukset ovat kasvaneet muihin koulutusasteisiin verrattuna eniten. Koulutukseen liittyvää talousosaamista tulisi tutkimustyön kautta kehittää.

Vuonna 1990 koko maassa oli yhteensä 4 847 perusopetuksen koulua ja vuonna 2017 enää noin 2 400. Peruskoulujen määrä on siis vähentynyt alle puoleen (51 % kouluista on lakkautettu). Perusopetuksen oppilasmäärä väheni samana aikana 587 000 oppilaasta 543 000 oppilaaseen eli 7,5 prosenttia.

Itä-Suomessa (Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala) vastaavina vuosina 1990–2017 perusopetuksen koulujen määrä on vähentynyt 840 koulusta (1990) 265 kouluun (2017), jolloin vähennystä on peräti 68 prosenttia. Oppilasmäärä vähentyi samana aikana 32 prosenttia (77 000 oppilaasta 52 200 oppilaaseen).

Päättyneen lukuvuoden aikana Itä-Suomessa lakkautettiin ennätysvähän kouluja: vain yksi koulu (Kaitaisten koulu Joroisilla). Luku on selkeästi pienin sitten vuoden 1990.

Peruskouluja on vuodesta 1990-luvulta lähtien lakkautettu Suomessa 3–5 kertaa enemmän kuin mitä oppilasmäärän kehitys olisi edellyttänyt eli noin 100 koulun vuosivauhdilla. Tähän on ollut syynä säästötavoitteet. Valtiovarainministeriö ja Kuntaliitto ovat puuttuneet voimakkaasti 2000-luvulla kuntien kouluverkkopäätöksentekoon. Muiden muassa PARAS-hankkeen yhteydessä em. tahot vetosivat voimakkaasti sen puolesta, että kunnat harventaisivat kouluverkkoaan. Edellinen valtiovarainministeriön kansliapäällikkö Raimo Sailas antoi ohjeena ja tavoitteena, että kunnissa, joissa on alle 1 000 oppilasta riittää yksi peruskoulu. Valtiovarainministeristä opetusministeriksi vuonna 2005 siirtynyt Kalliomäki toi muutamassa kuukaudessa eduskuntaan lakiesityksen, jossa perusopetuksen osalta luovuttiin kokonaan valtiosuuden ns. kouluverkkokertomesta. Tämä on ns. pienkoulukerroin, jolla valtiovalta pyrki omalta osaltaan turvaamaan perusopetuksen saavutettavuuden ja yhdenvertaisten sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen kaikilla alueilla. Vuodesta 2006 lähtien tätä ei ole kunnille enää maksettu, joskin lukiokoulutuksen osalta kyllä.

Taulukko. Oppilaitosten käyttömenot opiskelijaa kohden koulutussektorin mukaan 1995–2014
(”Koulutuksen talous 2014”. Tilastokeskus 2016)

Käyttökohde	Vuosi						Muutos % 20 v 1995- 2014	Muutos % 10 v 2005- 2014
	1995 €	2000 €	2005 €	2010 €	2012 €	2014 €		
Perusopetus	4 000	4 600	5 900	7 600	8 200	8 500	113	44
Lukiokoulutus	3 200	3 600	4 500	5 500	5 800	6 000	88	33
Ammatillinen koulutus	6 600	7 000	8 400	10 100	10 800	10 500	59	25

Perusopetukseen kohdistuneesta historiallisen voimakkaasta koululakkautuksesta huolimatta, kaikista koulutusmuodoista perusopetuksen menot ovat kasvaneet eniten. Suomessa koulutukseen ja tutkimukseen on sovellettu suoraan taloushallinnon virkamiesten kamreerijättelua. Koulutussäästöjä on hallinnut 1990-luvulta lähtien yksioikoinen ja vaihtoehdoton suuruuden ja keskittämisen paradigma. Koska meiltä on puuttunut koulutukseen ja tutkimukseen liittyvä talousosaaminen sekä syyseuraussuhteiden tutkimus- ja seurantatyö, on sivistyskenttä ollut aseeton puolustamaan siihen kohdistuneita epätarkoituksenmukaisia säästötoimia. Koulutusta ja tutkimusta koskeva talous- ja finanssipolitiikka on oma erikoisalansa, jota Suomessa tulisi lähteä kehittämään. Koulutus- ja tutkimussäästöistä puhuttaessa enemmän on hyvin nopeasti vähemmän.

Koulun lakkautusvalmistelussa on laskettu vain teknisiä ja helposti laskettavia kustannustekijöitä. Koulun tuottama immateriaalinen pääsubstanssi – oppimiseen, kasvuun, lasten ja lähialueen hyvinvointiin sekä talouteen liittyvät vaikutukset – on kunnissa jätetty kokonaan arvioimatta. Yhdellä koulun lakkautuksella kunnat ovat esittäneet saavansa keskimäärin 200 000–400 000 € vuosittaisen säästön. Väitettyjen säästösummien suuruus on juuri ollut syynä siihen, että valtuutetut ovat kääntyneet koulun lakkauttamisen puolelle. Huoltajia ihmetyttäneet suuret säästösummat selittyvät suurelta osin kuntien käytössä olevalla sisäisen vuokran työkalulla. Sisäiseen vuokraan liittyvä ns. pääomavuokra muodostaa käytännössä jopa 80–90 % koulukiinteistön lasketusta arvosta. Tämän osuuden sisältöä ja muodostumislogiikkaa harva ymmärtää. Tilakeskukselta saatava koulun sisäisen vuokran suuruus otetaankin yleensä vastaan objektiivisena faktana, jota ei ole syytä kyseenalaistaa. Syytä olisi. Tämä osuus ei näytä käytännössä juuri lainkaan realisoituvan, etenkin kun puhutaan hyvin yksinkertaisella talotekniikalla varustetusta terveestä maalaiskoulusta. Jos kuntien päätösvalmistelulaskelmat pitäisivät paikkansa, pitäisi Suomessa joka vuosi säästyä perusopetuksen puolella noin 800 M€.

Koululakkautukset ovat koskeneet pelkästään maaseutualueiden alakouluja. Alueelliset osaamiserot ovat kasvussa. Koululakkautusvaikutuksia olisi vihdoin ryhdyttävä tutkimaan.

Suomen yhdyskuntarakennetta on haluttu tiivistää. Kouluverkkopäätöksenteko ja koulutuspolitiikka ovatkin olleet vahvasti sidoksissa alue- ja yhdyskuntapolitiikkaan. Lakkautukset ovat koskeneet pelkästään maaseutualueiden kouluja eli alueellisesti tarkasteltuna peruskoulujen 51 % lakkautusosuus voidaan esittää myös niin, että maaseutualueiden kouluista yli 90 % on lakkautettu.

Yhteisvastuusta on liu`uttu oman edun tavoitteluun. Riippumatta ollaanko lakkauttamassa maaseutukoulua vai yliopistofiliaalia, asiaa punnitaan helposti vain itsekkään eturyhmäajattelun kautta. Sivistysyksikön lakkauttaminen saattaa kuulostaa hyvältä säästöidealta, mutta vain siihen asti, kun lakkautus ei koske omaa lähiyksikköä. ”Muiden” kouluista on aina helppo säästää. Olisi ymmärrettävä, että paras kokonaisuus voi muodostua vain hyvinvoivista osista. Edelleen vaaraksi päätöksenteossa muodostuu, että kun kerran leikattava on, niin enemmistön valitsevat edustajat leikkaavat vähemmistön palveluista. Näin on Suomessa käynyt sivistyspalveluiden kohdalla, etenkin erityissuojelun alla olevien lasten kohdalla. Riippumaton oikeussuoja on paineisessa tilanteessa osoittautunut heikoksi – eikä kovin riippumattomaksi.

Kun muualla Pohjoismaissa maaseudun väki lisääntyy, Suomessa se vähenee. Massiivisen koululakkautustoiminnan seurauksena osa meidän maaseutualueista on kehittynyt lapsiperheiden näkökulmasta katsottuna osittain elinkelvottomiksi. Näyttäisi, että maaseudun väestön kasvu ei muissa Pohjoismaissa ole ollut jarruna Suomea suuremmalle talouskasvulle.

Koululakkautukset ovat koskeneet tähän mennessä noin 100 000 oppilasta (luku kasvaa joka vuosi uuden ikäpolven tullessa oppivelvollisuusikään). Seurauksena on, että lasten koulumatka-ajat nousevat helposti 2 – 2,5 tuntiin työpäivää kohti. Koulumatka-aikoja nostaa myös kuntien yritys hallita voimakkaasti kiihtyviä koulukuljetuskustannuksia: 60 % kunnista ilmoittaa ”optimoivansa koulureittejä” eli kunnat yhdistävät reittejä ja pidentävät näin entisestään lasten koulumatka-aikoja (Kuntaliiton selvitys 2014).

Tuorein vuoden 2015 PISA-tutkimus osoittaa, että ensimmäistä kertaa Suomessa on syntymässä selviä alueellisia osaamiseroja (ylipäättään PISA-tulokset kokonaisuudessaan ovat Suomessa olleet jo 10 vuotta laskusuunnassa). Selviä syitä tason laskuun ja erojen syntymiseen ei ole osattu kertoa. On älyllistä ja pedagogista epärehellisyyttä jättää kokonaan huomioimatta se tosiasia, että lähikoulun saavutettavuudella näyttää olevan selvä yhteys osaamistuloksiin: pääkaupunkiseudun oppilaiden tulokset olivat selvästi muuta maata parempia. Heikoimmat tulokset saatiin Länsi- ja Itä-Suomessa. Aiempiin PISA-tutkimuksiin verrattuna tulokset ovat heikentyneet eniten maaseudulla, pääkaupunkiseudun tulosten taso on pysynyt ennallaan tai jopa parantunut. Eli pääkaupunkiseutu, jota koululakkautukset eivät ole koskeneet ja jossa jokaisella lapsella on edelleen lähellä sijaitseva aito lähikoulu, on säilyttänyt osaamistasonsa. Ilmiötä olisi helppo tutkia tekemällä koejärjestely, jossa osaa saman koulun ja taustan omaavista oppilaista kuljetettaisiin jokaisena työpäivänä 2,5 tuntia linja-autossa. Kuljetuksessa olevien oppilaiden suorituksia arvioitaisiin sitten muihin ja heidän omiin aikaisempiin suorituksiinsa. Käytännössä tämä koejärjestely estettäisiin saman tien eettisistä syistä, koska se vaarantaisi ko. oppilaiden hyvinvoinnin ja terveen kasvun. Pitkien koulumatkojen vaikutusta lasten hyvään oppimiseen ja terveeseen kasvuun olisi tutkittava sen sijaan niiden lasten osalta, jotka tällaiseen opetusjärjestelyyn ovat käytännön pakosta joutuneet.”

[Ensimmäisille luokille – esiopetus, peruskoulu, lukio – menevät oppilaat, koulujen tämän hetkinen määrä ja lakkaavat koulut](#) (pdf)

[Koulujen työ- ja loma-ajat Itä-Suomessa 2017–2018](#) (pdf)

Lisätietoja

opetustoimen ylitarkastaja Kari Lehtola, p. 0295 016 917, etunimi.sukunimi@avi.fi